

Objawienia Matki Boskiej w Gietrzwałdzie

Przedruk wydania z 1883 r.

Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne
Olsztyn 2012

Za zgodą Kurii Metropolitalnej Archidiecezji Warmińskiej
Nr 1181/2005
Olsztyn, dnia 17 października 2005 r.

Redakcja techniczna i łamanie – BOGDAN GROCHAL
Korekta – EWA SEMENOWICZ

Projekt okładki – KRYSTYNA PELC

Przedruk bez zmian.
Zachowano oryginalną pisownię, ortografię i interpunkcję.
Poprawiono jedynie ewidentne błędy drukarskie.

ISBN 978-83-88348-50-1

© Copyright by Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne
Olsztyn 2005

Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne, Olsztyn 2012

Druk: Zakład Poligraficzno U-H J. Skrajnowski – Biskupiec

Objawienia Matki Boskiej
w
Gietrzwałdzie
dla ludu katolickiego

podług urzędowych dokumentów spisane.

Za pozwoleniem najprzew. ks. biskupa Warmińskiego.

Drugie poprawne wydanie w polskim języku.

Dochód przeznaczony na budowę kościoła
w Gietrzwałdzie.

W Brunsberdze 1883.

Drukiem i nakładem drukarni Warmińskiej.
(J. A. Wichert.)

W komisji księgarni A. B. Samulowskiego
w Gietrzwałdzie (Dittrichswalde).

Ponieważ przedłożona nam książeczka pod tytułem: „Objawienia Matki Boskiej w Gietrzwałdzie” nic w sobie nie zawiera, coby było przeciwko wierze i obyczajom katolickim, a fakta w niej opowiedziane powzięte są z urzędowych dokumentów, które względem zajęć tamtejszych od ordynaryatu zostały zaciągnięte i autorowi tegoż pisemka do użytku powierzone, dajemy nasze „Imprimatur” z tém nadmienieniem, że to pozwolenstwo druku ani wyroku kościelnego względem pochodzenia i charakteru rzeczonych zjawień w sobie nie zawiera, ani téż nieuprzedzonemu, gruntownemu i sumiennemu rozważaniu czytelnika w jakikolwiek sposób chce uszczerbek czynić.

W Frauenburgu, dnia 21. Listopada 1877.

Ks. Biskup Warmiński
† Filip.

Reimprimatur.

Frauenburgi, die XXVII. Iunii 1883.

† **Philippus**, Episcopus.

1. Gietrzwałd. (Dittrichswalde)

Gietrzwałd (Dittrichswalde) leży w ziemi staropruskiej Galindii, w zachodniej stronie powiatu Olsztyńskiego. Położenie wioski téj rok temu do godności miasteczka podniesionej jest piękne. Do koła otoczona wieńcem pagórków okalających jezioro Rentyńskie; środkiem doliny bieży strumyk Gilbing, a po obu jego brzegach wśród ogrodów i kłębów drzew wznoszą się, jak w wiosce góralskiej jedna ponad drugą schludne chatki i zabudowania gospodarcze jój mieszkańców. Siedmdziesiąt włók osady „Gudikus” wydzielonych r. 1352 na założenie Gietrzwałdu i nadanie prawa chełmińskiego stanowią jój początek. Liczba mieszkańców wynosi 900, którzy z wyjątkiem kilku rzemieślników i kupców zajmują się wyłącznie uprawą roli i chowem bydła. Prócz jednej rodziny wszyscy wyznawają wiarę rzymsko-katolicką, i należą do dyecezyi Warmińskiej, której kapituła dawniej przez długie wieki w obwodzie kamery Olsztyńskiej posiadała nawet władzę świecką dla czego jeszcze po dziś dzień proboszcza tamże prezentuje.

Językiem pierwotnym był staropruski; jeszcze przy końcu wieku 15go podług świadectwa ówczesnych rozporządzeń kościelnych tak tutaj, jak w całym biskupstwie Warmińskim prawiono kazania w języku niemieckim, lub narzeczu staropruskiem. Długoletnie wojny i przyłączenie Warmii do Polski sprawiły, iż na opustoszałych wioskach osiedlali się Polacy i polski język coraz bardziej stawał się panującym. Podług sprawozdania królewskiej rejencji znajdowało się przed kilku laty między mieszkańcami Gietrzwałdu zaledwie 48 Niemców, w innych zaś, miejscowościach, od dawnych bardzo czasów do parafii Gietrzwałdzkiej należących, język polski jeszcze bardziej przeważa. Miejscowości te są: Woryty (Woritten), Rentyny (Rentinen), Nowymłyn (Neumühle), Nagłady (Nagladden), Penglity (Penglitten), Hermsdorf i Leysy (Lcyszen). Mieszkańcy tych wsi wszyscy (z wyjątkiem tylko właściciela wsi Leysy) są katolika-

mi. Liczba wszystkich parafian, włącznie z 100 z tamtej strony rzeki Passargi między protestantami żyjącymi katolikami, dochodzi do 2000 dusz, między którymi komunikujących 1414. Jako pierwszego proboszcza podają dzieje niejakiego Jana Stemchen z Barsztyna (Bartenstein) od r. 1404–1409. Dzisiejszy proboszcz, ks. Augustyn Weichsel z Mehlsack, objął zarząd parafii w roku 1869 – liczy obecnie lat 47.

Na najwyższym punkcie Gietrzwałdu wznosi się schludny kościółek w stylu gotyckim zbudowany, a sięgający końca 15go wieku, z wieżą drewnianą, od strony zachodniej z dość wielkiej odległości widzialną. Piękny z tąd roztacza się widok na dolinę, na urodzajne łąny, na kolęj Toruńsko-Wystrucką, która przed kilku laty zbudowana blisko wsi przechodzi. Najbliższą stacją kolei żelaznej, bo zaledwie pół mili odległą, jest Biesal (Biesellen).

Kościółek ten r. 1500 d. 31. Marca pod wezwaniem Narodzenia Najśw. Maryi Panny konsekrowany na dzisiejszą liczbę dusz jest wprawdzie za mały, schludnością jednakże swoją i rzadkim porządkiem nadzwyczaj miłe i rzewne czyni wrażenie. Sklepienie drewniane jest malowane, ściany boczne ozdobione obrazami Apostołów św. i stacyami drogi krzyżowej. Wielki ołtarz, konsekrowany przez Marcina Kromera 20. Września 1580, mieści w sobie piękną kopię obrazu cudownego Matki Boskiej Częstochowskiej, a jak wielkiej i gorącej doznaje czci i poszanowania ze strony ludu, dowodzą tego liczne na nim pozawieszane wota. Poboczne dwa ołtarze poświęcone są św. Joachimowi i św. Józefowi; ale i tu znajdujemy piękne obrazy Bogarodzicy i Niepokalanego Poczęcia. Prócz tego tu i ówdzie po ścianach porozwieszane są niepozorne na pierwszy rzut oka obrazy Najśw. Maryi Panny, do których tak się lud był przywiązał, iż nawet przy ostatniej gruntownej restauracji kościoła nie chciał się z nimi rozstać.

Do koła otacza kościół cmentarz niezwykle wielkich rozmiarów. Od wschodu graniczy z kilku sadami; z południowej zaś strony, gdzie chaty o górę się opierają i od zachodu, gdzie od drogi prowa-

Klon objawienia

Miejsce zjawień w Gietrzwałdzie.

Matka Boska (str. 14)

dzi ścieżka do świątyni, dość stromy tworzy spadek. Wstronie północnej położona jest plebania, a przed nią mały ogródek do kwiatów. W tym właśnie ogródku w północnozachodnim kierunku, tuż przy cmentarzu i drodze, stoi wysoki klon. Drzewo to, którego wiek obliczają na jakie 200 lat, wypuściło 12 stóp ponad ziemią konar rozłożysty, który jednak, ponieważ groził zupełnym z czasem zasłonięciem okien probostwa, przed 6 laty ścięty został, tak że krótki tylko trzon z niego pozostał. Kilka stóp wyżej dzieli się klon na 2 potężne odnogi, których korony sięgały daleko ponad dach probostwa, a nawet i kościoła. Konar południowy grubszy, który jako jedyny główny konar pozostał, wysyła mniej więcej 10 stóp ponad wspomnianym trzonem ku południowi długą gałąź suchą. J to właśnie miejsce temi dwoma gałęziami suchymi ograniczone zwróciło na się w ostatnich miesiącach uwagę tysięcy ludzi zdaleka i z bliska, i dziś jeszcze zajmuje.

2. Dzień 27my Czerwca. Examin w katechizmie.

Po południu dnia 27. Czerwca r. 1877 udało się 48 dzieci szkolnych z parafii Gietrzwałdzkiej do miejscowego proboszcza, aby podług zwyczaju dyecezalnego warmińskiego, zanim przystąpią do pierwszej komunii św., odbyć wpiérw examín w katechizmie. W końcu przyszła kolój na dziewczynkę nazwiskiem Justynę Szafryńską, urodzoną w Gietrzwałdzie dnia 31. Marca r. 1864. Ojciec jój, czeladnik młynarski, odumarł ją przed 10ciu laty; matka pilna i pobożna niewiasta w 5tym roku swego wdowieństwa w ponowne weszła związki małżeńskie; – liczy obecnie lat 43. Wraz z mężem, poczciwym robotnikiem i z dziećmi, których pięcioro tylko jeszcze jój pozostało, przeniosła się do pobliskiej wsi Nowegomłyna. Dnia 27. przybyła tedy z Justyną do Gietrzwałdu i ucieszyła się niezmier-

Spis rzeczy.

	Strona
1. Gietrzwałd. (Dittrichswalde)	5
2. Dzień 27my Czerwca. Examin w katechizmie	9
3. Wigilia i uroczystość świętych Apostołów Piotra i Pawła	12
4. Nawiedzenie Najświętszej Maryi Panny	15
5. Dalszy ciąg objawień. Nowi świadkowie	18
6. Codzienny trzykrotny Różaniec	22
7. Kusiciel	27
8. Badania kościelne	34
9. Różnice i sprzeczności w objawieniach i odpowiedziach	40
10. Zdania lekarskie	43
11. Uroczystość Narodzenia Matki Boskiej	52
12. Święto Imienia Maryi	60
13. Uzdrawienie chorych	67
14. Matka niepokalana	75
15. Sąd Kościoła świętego	82
Dodatek do drugiego wydania	91
Modlitwy przy różańcowem nabożeństwie w Gietrzwałdzie	93